Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
Nijverheidsstraat 26-38
1040 Brussel
Tel. 02/289.76.11
Fax 02/289.76.99

COMMISSIE VOOR DE REGULERING
VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS

VOORSTEL

(C)081009-CREG-797

van

'koninklijk besluit betreffende de gedragscode inzake de toegang tot het aardgasvervoersnet, de opslaginstallatie voor aardgas en de LNG-installatie en tot wijziging van het koninklijk besluit van 12 juni 2001 betreffende de algemene voorwaarden voor de levering van aardgas en de toekenningsvoorwaarden van de leveringsvergunningen voor aardgas'

gedaan met toepassing van artikel 15/5*undecies*, §1, 15/4 *juncto* artikel 15/14, §2, tweede lid, 1°, en derde lid van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen

9 oktober 2008

VOORSTEL

De COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS (CREG) heeft een voorstel van koninklijk besluit opgesteld betreffende de gedragscode inzake de toegang tot het aardgasvervoersnet, de opslaginstallatie voor aardgas en de LNG-installatie en tot wijziging van het koninklijk besluit van 12 juni 2001 betreffende de algemene voorwaarden voor de levering van aardgas en de toekenningsvoorwaarden van de leveringsvergunningen voor aardgas.

Artikel 15/5*undecies*, §1, van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen (hierna: de gaswet), toegevoegd bij artikel 24 van de wet van 1 juni 2005 tot wijziging van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen en gewijzigd bij artikel 65 van de wet van 27 december 2006 houdende diverse bepalingen (I), bepaalt dat de Koning, op voorstel van de CREG, een gedragscode vaststelt met betrekking tot de toegang tot het aardgasvervoersnet, de opslaginstallatie voor aardgas en de LNG-installatie.

Met toepassing van artikel 15/4 *juncto* artikel 15/14, §2, derde lid, van de gaswet kan de CREG op eigen initiatief een voorstel richten tot wijziging van het koninklijk besluit van 12 juni 2001 betreffende de algemene voorwaarden voor de levering van aardgas en de toekenningsvoorwaarden van de leveringsvergunningen voor aardgas.

Op zijn vergadering van 9 oktober 2008 heeft het Directiecomité van de CREG het hierna volgende voorstel goedgekeurd.

In het eerste deel van dit voorstel worden enkele algemene opmerkingen geformuleerd en wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste thema's die in het voorstel van koninklijk besluit betreffende de gedragscode inzake de toegang tot het aardgasvervoersnet, de opslaginstallatie voor aardgas en de LNG-installatie en tot wijziging van het koninklijk besluit van 12 juni 2001 betreffende de algemene voorwaarden voor de levering van aardgas en de toekenningsvoorwaarden van de leveringsvergunningen voor aardgas worden geregeld.

Het tweede deel, getiteld "bijzondere opmerkingen", bevat opmerkingen die specifiek betrekking hebben op welbepaalde artikelen van het voorstel van koninklijk besluit.

De bijlage tenslotte omvat de tekst van het voorstel van koninklijk besluit betreffende de gedragscode inzake toegang tot de vervoersnetten voor aardgas en tot wijziging van het koninklijk besluit van 12 juni 2001 betreffende de algemene voorwaarden voor de levering van aardgas en de toekenningsvoorwaarden van de leveringsvergunningen voor aardgas (hierna: het voorstel van nieuwe gedragscode) in het Nederlands en het Frans.

ALGEMENE OPMERKINGEN

1. Het koninklijk besluit van 4 april 2003 betreffende de gedragscode inzake toegang tot de vervoersnetten voor aardgas (hierna: de gedragscode van 4 april 2003) bevat de regels met betrekking tot de wijze waarop de vervoersonderneming toegang verleent tot het vervoernet aan de netgebruiker en de regels die de verschillende betrokken partijen dienen in acht te nemen bij het gebruik van het vervoersnet.

De gedragscode van 4 april 2003 werd opgesteld met toepassing van artikel 15/5, §3, van de gaswet, vóór de wijziging ervan bij wet van 1 juni 2005 houdende wijziging van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen (hierna: de wet van 1 juni 2005).

In een arrest van 5 januari 2004[1] heeft de Raad van State de schorsing van de tenuitvoerlegging van de gedragscode van 4 april 2003 bevolen in zoverre deze toepassing vindt op doorvoeractiviteiten in de zin van de richtlijn 91/296/EEG en artikel 1, 7°bis, van de gaswet, in het bijzonder, maar niet beperkt tot, de artikelen 6, 48 en 64 van de gedragscode van 4 april 2003.

Tengevolge van dit arrest heeft de N.V. FLUXYS enkel haar voorstellen van belangrijkste voorwaarden (artikelen 10 en 11 van de gedragscode van 4 april 2003), indicatief vervoersprogramma (artikel 9 van de gedragscode van 4 april 2003) en netwerkcode (artikelen 87 en 88 van de gedragscode van 4 april 2003) voor haar binnenlandse vervoersactiviteiten en opslag ter goedkeuring aan de CREG voorgelegd.

In een arrest van de Raad van State van 6 november 2006[2] wordt de gedragscode van 4 april 2003 vernietigd, in zoverre ze toepassing vindt op doorvoeractiviteiten in de zin van de richtlijn 91/296/EEG en artikel 1, 7°bis van de gaswet.

De Richtlijn 2003/55/EG van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2003 betreffende de gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas (hierna: de

[1] R.v.St., 5 januari 2004, nr. 126.817 in de zaak A. 138.449/IX-3833;

[2] R.v.St., 6 november 2006, nr. 164.368 in de zaak A.138.449/IX-3833;

gasrichtlijn) heeft de totstandbrenging van een volledige operationele competitieve interne markt voor aardgas tot doel. Teneinde de gasrichtlijn naar Belgisch recht om te zetten werd de gaswet gewijzigd door de wet van 1 juni 2005. Artikel 24 van de wet van 1 juni 2005 vervangt artikel 15/5, §3, van de gaswet door een artikel 15/5*undecies*.

2. De gedragscode heeft sindsdien met toepassing van artikel 15/5*undecies*, §1, eerste lid, van de gaswet betrekking op de toegang tot het aardgasvervoersnet, de opslaginstallatie voor aardgas en de LNG-installatie. Artikel 8, §1, van de gaswet bepaalt onder meer dat het beheer van het aardgasvervoersnet, de opslaginstallatie voor aardgas en de LNG-installatie respectievelijk en alleen wordt verzekerd door de beheerder van het aardgasvervoersnet, de beheerder van de opslaginstallatie voor aardgas en de beheerder van de LNG-installatie (hierna: de beheerders) die worden aangewezen door de federale minister bevoegd voor energie. Deze bepaling trad in werking 9 maanden na de bekendmaking van de wet van 1 juni 2005 in het Belgisch Staatsblad, namelijk op 14 maart 2006. Artikel 8/1 van de gaswet voorziet in een systeem van voorlopige beheerders in afwachting van de definitieve wijziging ervan. Artikel 8/1 van de gaswet trad in werking op 23 maart 2006, de dag van bekendmaking van het koninklijk besluit van 7 maart 2006 tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van sommige bepalingen van de wet van 1 juni 2005 in het Belgisch Staatsblad. Het is voorlopig wachten op de definitieve aanstelling van de beheerders met toepassing van artikel 8 van de gaswet.

Artikel 15/5*undecies*, §1, van de gaswet verschilt op een aantal punten van het oude artikel 15/5, §3, van de gaswet. Zo heeft de gedragscode niet langer betrekking op de vervoersondernemingen, doch op de beheerders. De minimumvereisten bedoeld in artikel 15/5*undecies*, §1, tweede lid, 6°, van de gaswet dienen thans betrekking te hebben op de juridische en operationele scheiding van de vervoers- en leveringsfuncties van aardgas binnen de geïntegreerde beheerders in plaats van op de administratieve en operationele scheiding ervan. Wat betreft de basisbeginselen in artikel 15/5*undecies*, §1, tweede lid, 7°, van de gaswet met betrekking tot de rechten en verplichtingen inzake het gebruik van het net of de installaties wordt thans toegevoegd dat het meer bepaald gaat om de onderhandelingen over de toegang tot vervoer, over het congestiebeheer en over de publicatie van informatie. Overeenkomstig artikel 15/5*undecies*, §1, tweede lid, 10° en 11°, van de gaswet moet de gedragscode voortaan ook de vereisten inzake onafhankelijkheid van het personeel van de beheerders ten opzichte van de producenten, distributeurs, leveranciers en tussenpersonen, alsook de maatregelen die in het verbintenissenprogramma moeten worden opgenomen om te waarborgen dat ieder discriminerend gedrag is

uitgesloten en om te voorzien in een adequaat toezicht op de naleving ervan, bevatten. Hieraan wordt nog toegevoegd dat het verbintenissenprogramma de specifieke verplichtingen van de werknemers ter verwezenlijking van die doelstelling bevat en dat de persoon of instantie die verantwoordelijk is voor het toezicht op dit programma jaarlijks bij de CREG een verslag indient waarin de genomen maatregelen worden uiteengezet. Dit verslag wordt gepubliceerd.

3. Op 3 november 2005 werd Verordening (EG) nr. 1775/2005 van het Europees Parlement en de Raad van 28 september 2005 betreffende de voorwaarden voor de toegang tot de aardgastransmissienetten gepubliceerd (hierna: de gasverordening). De gasverordening legt bijkomende technische regels op inzake derdetoegangsdiensten, principes voor capaciteitsallocatiemechanismen, congestiebeheersprocedures en eisen inzake transparantie, balancering en het verhandelen van capaciteitsrechten.

4. Naast de gasrichtlijn, de gasverordening en aanverwante Europese regelgeving (http://ec.europa.eu/energy/gas/legislation/legislation_en.htm) werden er een aantal belangrijke standpunten gepubliceerd van de Europese Commissie, van CEER en van ERGEG, waarmee de CREG zoveel als relevant rekening zal houden bij het formuleren van haar voorstel van gedragscode met toepassing van artikel 15/5*undecies*, §1, eerste lid, *juncto* artikel 15/14, §2, tweede lid, 1°, van de gaswet:

a) Nota's voor de interpretatie van de gasrichtlijn: zie http://europa.eu.int/comm/energy/gas/legislation/notes_for_implementation_en.htm;

b) Nota's voor de interpretatie van de gasverordening: zie http://ec.europa.eu/energy/gas/legislation/notes_for_implementation_reg_en.htm ;

c) Opeenvolgende jaarlijkse verslagen van de Europese Commissie aan het Europese Parlement en de Raad over de verwezenlijking van de interne markt voor gas en elektriciteit: zie http://ec.europa.eu/energy/gas/benchmarking/index_en.htm;

d) Review and analysis of EU wholesale energy markets, September 2008 : zie http://ec.europa.eu/energy/gas/publications/index_en.htm;

e) Contribution of CEER to the Madrid Forum of 30-31 October 2002 : Congestion management and allocation of capacity; the Offer of non-firm capacity : zie http://www.ceer-eu.org/ - CEER Documents 2002;

f) ERGEG Guidelines for Good TPA Practice for Storage System Operators (GGPSSO), 23 March 2005 : zie http://www.ceer-eu.org/ - CEER & ERGEG papers Gas 2006;

g) CEER “Investments in gas infrastructures and the role of EU national regulatory authorities”, Final Version, 12 May 2005 : zie http://www.ceer-eu.org/ - CEER & ERGEG papers Gas 2005

h) Third Party Access to LNG terminals, NERA Economic Consulting, 10 November 2006 : zie http://www.ceer-eu.org/ - CEER & ERGEG papers Gas 2006;

i) ERGEG Guidelines of Good Practice for Gas Balancing (GGPGB), 6 December 2006 : zie http://www.ceer-eu.org/ - CEER & ERGEG papers Gas 2006;

j) ERGEG Guidelines for Good Practice on Open Season Procedures (GGPOS), 21 May 2007 : zie http://www.ceer-eu.org/ - CEER & ERGEG papers Gas 2007;

k) Secondary Markets - the way to deal with contractual congestion on interconnection points – An ERGEG Conclusions Paper, 18 October 2007 : zie http://www.ceer-eu.org/ - CEER & ERGEG papers Gas 2007;

l) Calculation of Available Capacities: Understanding and Issues - An ERGEG Conclusions Paper, 11 December 2007 : zie http://www.ceer-eu.org/ - CEER & ERGEG papers Gas 2007;

m) Draft Guidelines of Good Practice on Third Party Access for LNG System Operators (GGPLNG) - An ERGEG Public Consultation Paper, 11 December 2007 & An ERGEG conclusions Paper, 7 May 2008 : zie http://www.ceer-eu.org/ - Closed Public Consultations Gas GGPLNG;

n) Secondary Markets: The Way To Deal With Contractual Congestion on Interconnection Points?, February 2007: zie http://www.energy-regulators.eu/portal/page/portal/EER_HOME/EER_INITIATIVES/GRI/North_West – Key achievements so far - Interconnections: secondary market;

o) Report on the answers to the questionnaire in interconnections, primary and secondary markets; Part on the primary capacity market, 27 March 2007: zie http://www.energy-

regulators.eu/portal/page/portal/EER_HOME/EER_INITIATIVES/GRI/North_West – Key achievements so far - Interconnections: primary market;

p) Entry-Exit Systems, 7th meeting of the Madrid Forum - 24 & 25 September 2003: zie http://ec.europa.eu/energy/gas/madrid/7_en.htm;

q) Entry-Exit Systems, 8th meeting of the Madrid Forum - 8 & 9 July 2004: zie http://ec.europa.eu/energy/gas/madrid/8_en.htm;

r) Future development of the European Gas Market & Transit and Entry-Exit-Systems, 10th meeting of the Madrid Forum - 15 - 16 September 2005: zie http://ec.europa.eu/energy/gas/madrid/10_en.htm;

s) Interoperability issues, 12th meeting of the Madrid Forum - 20 - 21 February 2007: zie http://ec.europa.eu/energy/gas/madrid/12_en.htm;

t) GSE Position Paper on Capacity Allocation Mechanisms and Congestion Management Procedures, 22 September 2008: zie http://gie.waxinteractive3.com/publications/indexframe_GSE.html.

5. Omwille van al deze redenen diende de gedragscode van 4 april 2003 te worden herzien. Aangezien de rechtsgrond voor de gedragscode wijzigde en om redenen van legistieke aard, gaat de CREG in dit voorstel van nieuwe gedragscode uit van het vervangen van de gedragscode van 4 april 2003 door een nieuwe gedragscode met een nieuwe structuur.

6. De publicatie van de gedragscode van 4 april 2003 was een belangrijke mijlpaal in het liberaliseringsproces van de gasmarkt in België. De regels inzake toegang tot het vervoersnet werden vastgelegd en de vervoersonderneming werd verplicht een aantal basisdocumenten (belangrijkste voorwaarden, netwerkcode, indicatief vervoersprogramma, nalevingsprogramma) op te stellen en ter goedkeuring voor te leggen aan de CREG. Met als doel het liberaliseringsproces te evalueren werd door de CREG in de periode van mei tot augustus 2005 een openbare raadpleging van de marktspelers gehouden[3]. De resultaten

[3] Vragenlijst: http://www.creg.be/pdf/Opinions/2005/questionnaire%20transport%20gaz/memonl.pdf

van deze raadpleging werden door de CREG gepubliceerd op haar website[4]. De CREG vermeldt in dit verband eveneens de vergelijkende studie van EFET van 09 februari 2006[5].

7. De voornaamste pijnpunten die door de marktactoren tijdens de openbare raadpleging vermeld werden zijn:

- toegang tot de capaciteitsmarkt: een te strikte *"matchingregel"* die bepaalt dat voor elk vervoerscontract een hoeveelheid ingangscapaciteit moet worden gereserveerd gelijk aan de uitgangscapaciteit, beperkt de netgebruiker in het optimale beheer van zijn portfolio (vervoer, aardgas, klanten). Verder is er een tekort aan beschikbare capaciteit op een aantal ingangspunten van het vervoersnet en is het aanbod van onderbreekbare capaciteit onvoldoende. Een transparante en liquide secundaire markt, in eerste instantie voor arbitragedoeleinden en verrichtingen op korte termijn, is onbestaande;

- transparantie op de primaire en secundaire markt: de informatie omtrent toegewezen en beschikbare capaciteit, aardgasstromen, onderbrekingen… is summier, onvolledig en/of niet ter beschikking van de netgebruikers;

- balanceringssysteem en flexibiliteitsdiensten: het systeem van dagbalancering met beperkingen op uurbasis binnen vier balanceringszones met overdrachtcapaciteit tussen de balanceringszones is complex. De boetes in geval van overschrijding van de evenwichtsdrempels zijn hoog. De afwezigheid van een markt om onevenwichten uit te wisselen en het feit dat toegang tot de hub en opslag beperkt zoniet onmogelijk is (zie verder), wordt als een groot gebrek ervaren;

- opslag: de toegang tot opslag wordt tot op heden prioritair toegekend aan de vervoersnetgebruikers die de distributiemarkt beleveren en is als

[4] Raadpleging: http://www.creg.be/pdf/Opinions/2005/GT112005/GSD-051110-rapportdeconsultationv6-NL.pdf

[5] Benchmarking gas transmission access systems in Europe: a trader's perspective. EFET Gas Committee, 9 february 2006. http://www.efet.org/Default.asp?Menu=30

flexibiliteitsinstrument niet toegankelijk voor nieuwkomers op de aardgasmarkt;

- toewijzing van aardgas op distributieniveau: de toewijzing van het aardgas op de ingangspunten van de distributienetten aan de verschillende actoren actief op de ontvangststations, gebeurt niet overal volgens een objectieve en transparante methodiek;

- doorvoer: de toegang tot doorvoercapaciteit is moeilijk en ondoorzichtig. De respectieve rollen van Distrigas, Distrigas & Co en Fluxys zijn voor veel marktactoren niet duidelijk. De regels voor toegang zijn onbestaande, het toewijzingsproces is ondoorzichtig, informatie omtrent contracten en beschikbare capaciteit is moeilijk te verkrijgen en een transparante secundaire markt is onbestaande;

- Zeebrugge hub: de toegang tot de hub is bijzonder moeilijk. In de huidige constellatie is het beschikken over doorvoercapaciteit op de vTn-rTr leiding onontbeerlijk om op de hub actief te kunnen zijn. Naast de problemen inzake toegang, die sterk gelieerd zijn aan de problemen inzake doorvoer (zie boven), merken heel wat marktactoren op dat het dienstenaanbod op de hub verder uitgebreid dient te worden. Zowel de problematiek inzake de Wobbe-index als de CBW beperken de liquiditeit van de hub en de toegankelijkheid van de aardgasmarkt.

8. De CREG heeft ter voorbereiding van dit voorstel een oriëntatienota opgesteld. Tevens heeft de CREG de N.V. FLUXYS verzocht een voorstel van gereguleerd kader voor doorvoer op te stellen. Beide documenten werden door de CREG in juni 2006 ter consultatie aan de netgebruikers voorgelegd. Daartoe organiseerde de CREG een openbare raadpleging en een netgebruikersdag met als doel de netgebruikers de mogelijkheid te bieden om hun standpunt over deze documenten kenbaar te maken.

9. De CREG heeft de netgebruikers gevraagd hun opmerkingen, suggesties en commentaar schriftelijk over te maken. Een aantal netgebruikers wensten hun schriftelijke opmerkingen en suggesties bijkomend mondeling te kunnen toelichten. De CREG is aan dit verzoek tegemoet gekomen en heeft daartoe in de loop van december 2006 en januari 2007 een aantal bilaterale overlegvergaderingen georganiseerd.

10. Voor het schrijven van de ontwerptekst (*versie 00*) werd vertrokken van de oriëntatienota en het consultatieverslag. De ontwerptekst werd in verschillende fasen (*versie 00 tot versie 05*) op informele wijze besproken met medewerkers van de N.V. FLUXYS en op tal van punten gewijzigd en aangepast. Op 19 december 2007 werd de ontwerptekst (*versie 05*) op formele wijze voorgelegd aan de N.V. FLUXYS en de N.V. FLUXYS LNG. Eind februari 2008 hebben de N.V. FLUXYS en de N.V. FLUXYS LNG hun opmerkingen bij de tekst schriftelijk overgemaakt. Deze opmerkingen werden naderhand op twee werkvergaderingen toegelicht en nadien werd het voorstel van nieuwe gedragscode herschreven op basis van de input van de N.V. FLUXYS en de N.V. FLUXYS LNG. Een aantal hoofdstukken werden grondig herwerkt.
Tezelfdertijd werd de ontwerptekst aangevuld met nieuwe inzichten inzake congestie, incidentenbeheer, secundaire markt, hubs.

11. Op 23 mei 2008 werd door de CREG een openbare raadpleging m.b.t. het ontwerp van nieuwe gedragscode aangekondigd en werd het ontwerp van nieuwe gedragscode (*versie 06*) ter consultatie aan de marktactoren voorgelegd. De CREG vroeg de netgebruikers om hun opmerkingen en commentaren schriftelijk aan haar over te maken vóór 27 juni 2008. Zij die dit wensten konden naderhand in de loop van de maand september 2008 hun schriftelijke opmerkingen en commentaren mondeling toelichten bij de CREG. De N.V. FLUXYS en de N.V. FLUXYS LNG hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt om hun opmerkingen en commentaar kenbaar te maken.

12. Op basis van de commentaren en opmerkingen, zowel schriftelijk als nadien mondeling, heeft de CREG het ontwerp van nieuwe gedragscode aangepast en bijgestuurd. Dit nieuwe ontwerp (*versie 07*) is het uiteindelijke voorstel van nieuwe gedragscode geworden dat in bijlage wordt gevoegd.

13. De CREG is van mening dat de gedragscode van openbare orde is aangezien ze fundamentele regels bevat met betrekking tot de organisatie van de gasmarkt. Dit houdt niet de automatische ontbinding van bestaande vervoerscontracten in, doch wel de onmiddellijke toepasbaarheid daarop van de gedragscode. Bepalingen in de op de datum van inwerkingtreding van de nieuwe gedragscode in uitvoering zijnde vervoerscontracten die strijdig zijn met de gedragscode zullen als onbestaande worden beschouwd. Deze in uitvoering zijnde contracten zullen desgevallend moeten worden aangepast om ze in overeenstemming te brengen met de nieuwe gedragscode.

14. Het voorstel van nieuwe gedragscode heeft betrekking op de toegang tot het aardgasvervoersnet, de opslaginstallatie voor aardgas en de LNG-installatie. Het aardgasvervoersnet betreft met toepassing van artikel 1, 10°*bis*, van de gaswet een vervoersinstallatie uitsluitend voor het vervoer van aardgas en die geëxploiteerd wordt door de met het vervoer van aardgas belaste beheerder, met uitsluiting van de upstream-installaties. Het betreft hier het aardgasvervoersnet waarvan de leidingen voor binnenlands vervoer en/of voor doorvoer van aardgas dienen.

15. Het voorstel van nieuwe gedragscode bevat een wijziging van het koninklijk besluit 12 juni 2001 betreffende de algemene voorwaarden voor de levering van aardgas en de toekenningsvoorwaarden van de leveringsvergunningen voor aardgas. Dit koninklijk besluit en (ingevolge het beginsel inzake het parallellisme der vormen) ook de wijzigingen ervan komen met toepassing van artikel 15/4 van de gaswet tot stand na advies van de CREG. Met toepassing van artikel 15/14, §2, derde lid, van de gaswet kan de CREG op eigen initiatief voorstellen doen in de gevallen waarin de gaswet of de uitvoeringsbesluiten ervan het advies van de CREG vereisen.

BIJZONDERE OPMERKINGEN

16. Het voorstel van nieuwe gedragscode bestaat uit twee delen:

Deel I omvat de bepalingen die van toepassing zijn op alle beheerders zonder onderscheid, met uitzondering van hoofdstuk 3, afdeling 2 (de toegang tot het aardgasvervoersnet voor afnemers betreft *de facto* enkel de beheerder van het aardgasvervoersnet). Naast definities in hoofdstuk 1 worden in hoofdstuk 2 de basisregels voor de beheerders uitgewerkt (relatie beheerder met regulator). In hoofdstuk 3 worden alle bepalingen inzake toegang tot het vervoersnet opgenomen (relatie beheerder met netgebruiker).

Deel II omvat de specifieke bepalingen voor elk van de beheerders afzonderlijk. Hoofdstuk 4 bevat de specifieke bepalingen voor transmissie, hoofdstuk 5 deze voor opslag en hoofdstuk 6 de bepalingen voor LNG. Indien een gecombineerde netbeheerder zou worden aangeduid, spreekt het voor zich dat hij de specifieke regels voor de betrokken installaties of netten waarvan hij met het beheer belast is, samen zal moeten naleven. Verder bevat deel II eveneens de straf-, wijzigings-, opheffings-, overgangs- en uitvoeringsbepalingen.

DEEL I : ALGEMENE BEPALINGEN

HOOFDSTUK 1 - Definities

17. Het is van belang duidelijke definities te hanteren voor een goed begrip van de nieuwe gedragscode. De CREG blijft hierna stilstaan bij een aantal van de voorgestelde definities.

18. Het in artikel 1, 7°, van de gaswet gedefinieerde “gasvervoer” omvat aardgasvervoer, LNG en opslag van aardgas. Voor de toepassing van de nieuwe gedragscode is het nodig gebleken deze onderscheiden begrippen te gebruiken. De term “aardgasvervoer”, waarvan een definitie wordt opgenomen in artikel 1, 8°, van het voorstel van nieuwe gedragscode, omvat op zijn beurt “binnenlands vervoer en doorvoer”. Het vervoer van en naar de hubs vormt al naargelang het geval binnenlands vervoer of doorvoer.

19. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de begrippen “standaardcontract voor aardgas, opslag of LNG”, “standaard aansluitingscontract”, “standaard LNG-contract”, “standaard opslagcontract” en “standaard aardgasvervoerscontract” enerzijds en de begrippen “vervoerscontract”, “aansluitingscontract”, “LNG-contract”, “opslagcontract” en “aardgasvervoerscontract” anderzijds.

Met de term “standaardcontract” wordt verwezen naar het geheel van standaard rechten en verplichtingen voor de toegang tot het vervoernet dat door de CREG wordt goedgekeurd, terwijl met de term “vervoerscontract”, ”aansluitingscontract” enz. wordt verwezen naar het ondertekende contract voor de toegang tot het vervoernet samen met de, althans wat het vervoerscontract betreft, in dit kader door de netgebruiker onderschreven diensten. Dit onderscheid is noodzakelijk gebleken omwille van twee redenen:

- het standaardcontract is voor wat betreft nieuw af te sluiten overeenkomsten niet helemaal identiek met het ondertekende contract, bvb.:
    - omdat het standaardcontract wordt aangevuld met de individuele gegevens van de netgebruiker waaronder de adresgegevens.
    - omdat het standaardcontract type-formulieren/ type-bijlagen bevat. Vb: het standaard aansluitingscontract bevat een voorbeeld van liggingsplan, terwijl het ondertekende aansluitingscontract het geïndividualiseerde liggingsplan voor de betrokken eindafnemer bevat; het standaard aardgasvervoerscontract bevat een type-dienstenformulier, terwijl het aardgasvervoerscontract de daadwerkelijk door de betrokken netgebruiker onderschreven vervoersdiensten (in het voorstel van nieuwe gedragscode “toegewezen vervoersdiensten” genoemd) bevat.
- de op het ogenblik van de inwerkingtreding van de nieuwe gedragscode in uitvoering zijnde vervoers-/aansluitingscontracten moeten niet worden aangepast aan de respectieve door de CREG goedgekeurde standaardcontracten (cfr. hetgeen uiteengezet wordt in §§23 en 100 van dit voorstel). Het hoeft geen betoog dat voor wat betreft deze in uitvoering zijnde overeenkomsten er nog minder overeenstemming zal zijn tussen bijvoorbeeld het begrip “standaard LNG-contract” enerzijds en “LNG-contract” anderzijds (behoudens dan indien partijen het in uitvoering zijnde contract op eigen initiatief aanpassen aan het goedgekeurde standaardcontract).

20. Met betrekking tot de balancering van het vervoersnet werden een aantal begrippen gedefinieerd:

- “tolerantiewaarden” zijnde de grenzen waarbinnen de gebruiker mag afwijken van het evenwicht op basis van de door hem bij de beheerder aangekochte flexibiliteitsdiensten;
- “onevenwicht” dat betrekking heeft op het individueel onevenwicht van de gebruiker als hij binnen of op het einde van de balanceerperiode buiten de tolerantiewaarden valt;
- “netevenwicht” het evenwicht van het vervoersnet in zijn geheel.

21. Het begrip “toegewezen vervoersdiensten” wordt in artikel 1, 68°, van het voorstel van nieuwe gedragscode gedefinieerd als zijnde de onderschreven vervoersdiensten, dit zijn de vervoersdiensten die contractueel worden vastgelegd. In normale omstandigheden worden alle door de netgebruiker gevraagde vervoersdiensten toegewezen door de beheerder en dus door partijen onderschreven. Het is slechts in tijden van congestie dat wat toegewezen wordt kan verschillen van wat gevraagd wordt.

22. De definitie van het begrip “vertrouwelijke informatie” in artikel 1, 75°, van het voorstel van nieuwe gedragscode werd afgestemd op artikel 15/5*undecies*, §1, tweede lid, 3°, van de gaswet dat bepaalt dat de gedragscode de voorzorgsmaatregelen die de beheerders dienen te nemen om de vertrouwelijkheid van de commerciële gegevens met betrekking tot de gebruikers te beschermen, bepaalt. Het begrip “vertrouwelijke informatie” betreft dus de commerciële gegevens betreffende een netgebruiker of aanvrager, met inbegrip van de aanvraag zelf, al dan niet rechtstreeks aan een beheerder meegedeeld, met uitzondering van de informatie die algemeen bekend is bij het publiek, anders dan door het onrechtmatig toedoen van de beheerder.

HOOFDSTUK 2 – Algemene regels voor de beheerders inzake toegang tot het vervoernet, netbeheer, netontwikkeling en onafhankelijkheid

Afdeling 1- Derdentoegangsdiensten

23. De CREG keurt met toepassing van artikel 15/14, §2, tweede lid, 6°, van de gaswet de belangrijkste voorwaarden voor de toegang tot de vervoernetten goed en controleert de toepassing ervan door de vervoerondernemingen in hun respectieve netten. Niettegenstaande de gaswet niet expliciet bepaalt dat de vervoerondernemingen de belangrijkste voorwaarden opstellen, valt dit er impliciet doch zeker uit af te leiden. Gelet op de vereiste goedkeuring door de CREG komt het noch aan de Koning, noch aan de minister, noch aan de CREG toe om een voorstel van belangrijkste voorwaarden uit te werken. In al deze gevallen zou de goedkeuring door de CREG zonder voorwerp zijn. De enige overblijvende gerede partij om deze belangrijkste voorwaarden op te stellen, zijn dan in de context van de gedragscode de beheerders, hetgeen zij ten andere tot op heden deden (als vervoersondernemingen).

In artikel 1, 51°, van de gaswet wordt sinds de wet van 27 december 2006 houdende diverse bepalingen het begrip “belangrijkste voorwaarden” gedefinieerd als zijnde de standaardcontracten voor de toegang tot het vervoernet en de daarmee verbonden operationele regels. De wetgever maakt dus een onderscheid tussen contracten enerzijds, regels anderzijds.
De belangrijkste voorwaarden vallen dan ook voor de toepassing van dit besluit uiteen in de standaardcontracten voor de toegang tot het vervoernet enerzijds en de toegangsreglementen anderzijds. Voornoemd onderscheid tussen contracten en regels wordt met andere woorden ook doorgetrokken in het voorstel voor nieuwe gedragscode. Zowel de contracten als de regels zijn onderworpen aan de goedkeuring van de CREG. De CREG wenst hierbij aan te geven dat haar goedkeuring de aard van de goedgekeurde voorwaarden niet wijzigt. De contracten blijven contractueel van aard; de regels reglementair van aard.

Het standaard aansluitingscontract is het standaardcontract voor de toegang van de eindafnemer tot het aardgasvervoersnet. Het standaard DNB-aansluitingscontract is het standaardcontract voor de toegang van de distributienetbeheerder (DNB) tot het aardgasvervoersnet. Verder is in het voorstel van nieuwe gedragscode sprake van het standaard aardgasvervoerscontract, het standaard LNG-contract en het standaard opslagcontract. De mogelijkheid bestaat om een afzonderlijk standaard aardgasvervoerscontract te hebben voor doorvoer en binnenlands vervoer. Verschillende standaard opslagcontracten kunnen bestaan per opslaginstallatie. Verschillende standaard LNG-contracten kunnen bestaan naargelang de diensten die men beoogt. Deze

mogelijkheid wordt evenwel afhankelijk gemaakt van het vervuld zijn van de voorwaarden in het voorstel van nieuwe gedragscode.
Een afzonderlijk toegangsreglement zal bestaan voor aardgasvervoer, opslag en LNG.

24. In afdeling 1.2 worden de regels inzake de open season procedure vastgelegd. Doel van de open season procedure is de markt te bevragen op een transparante en niet-discriminerende wijze. Daartoe zijn een aantal te nemen stappen voorzien. Overleg met de naburige netbeheerders is daarbij een absolute voorwaarde en het streven naar harmonisatie is een ruime verplichting die verderop in het voorstel van nieuwe gedragscode ook terugkomt als het gaat over interoperabiliteit (artikel 33). De wijze waarop de open season verloopt en de timing worden vastgelegd in het toegangsreglement (artikel 29). In ieder geval geeft de beheerder voorafgaandelijk informatie over de wijze waarop hij de vervoersdiensten zal aanbieden en hoe dat de vraag van de netgebruikers zal afgestemd worden op het aanbod.

25. Afdeling 1.3 omvat de bepalingen inzake de toewijzingsregels. Deze bepalingen stipuleren dat de toewijzingsregels zodanig moeten zijn dat ze de toetreding en de concurrentie niet belemmeren. Ook hier wordt de nadruk gelegd op de interoperabiliteit.

Afdeling 1.4 behandelt het congestiebeleid. Het beleid gaat uit van de basisregel dat fysieke congestie moet worden voorkomen. Een degelijk congestiebeleid zal de investeringsagenda aansturen. Als algemene regel geldt dat de gebruiker niet meer vaste vervoersdiensten reserveert dan hij nodig heeft voor de uitvoering van zijn bevoorradings- en leveringscontracten. Verder geldt de verplichting dat de toegewezen doch ongebruikte vervoersdiensten door de gebruikers op een redelijke en marktconforme wijze worden aangeboden op de secundaire markt. Bovendien worden vervoersdiensten die niet genomineerd worden door de gebruikers door de beheerder aangeboden op de primaire markt dit op onderbreekbare wijze. De gebruiker kan dus te allen tijde zijn toegewezen vervoersdiensten hernomineren.

De beheerder heeft een controle- en monitoringfunctie en volgt de benuttingsgraad van de vervoersdiensten op en informeert de gebruikers hieromtrent. Van zodra er zich congestie voordoet, zal de beheerder dit meedelen aan de marktactoren en de CREG samen met de door hem voorgestelde maatregelen. De beheerder deelt tevens mee of het gaat over contractuele of fysieke congestie. In geval van contractuele congestie moeten de gebruikers die beschikken over ongebruikte vervoersdiensten deze op de secundaire markt ter

beschikking te stellen. Om misbruiken te voorkomen wordt bij contractuele congestie de prijs van de verhandelde vervoersdiensten op de secundaire markt beperkt tot het gereguleerd tarief. In geval van fysieke congestie, d.w.z. alle spelers maken effectief gebruik van de hen toegewezen vervoersdiensten en de vraag naar vervoersdiensten is groter dan het aanbod van de beheerder, geldt er geen prijsbeperking: de prijsvorming op de secundaire markt is vrij: de netgebruiker die de vervoersdienst het hoogste waardeert zal de vervoersdienst aankopen en kunnen gebruiken.

Indien de gebruiker zijn ongebruikte vervoersdiensten niet ter beschikking stelt op de secundaire markt zal de beheerder deze vervoersdiensten voor rekening van de gebruiker in eerste instantie aanbieden op de secundaire markt. Onder leiding van de CREG wordt er onmiddellijk een overleg gestart tussen beheerder en betrokken gebruikers teneinde tot een bijkomend aanbod van vervoersdiensten op de secundaire markt te komen. Deze bepaling is nieuw en wijkt af van de gekende "*use it or loose it*" regel waarbij ongebruikte vervoersdiensten van de gebruiker worden afgenomen. In praktijk werd deze regel nooit toegepast wegens te ingrijpend, juridisch te complex en bijgevolg niet snel toepasbaar. Het op de secundaire markt aanbieden van ongebruikte vervoersdiensten door de beheerder voor rekening van de gebruiker, nadat reeds tal van voorafgaande stappen zijn doorlopen, is snel, eenvoudiger en minder ingrijpend voor de gebruiker. De gebruiker heeft bovendien via het overleg voorzien met de CREG de kans de redenen waarom hij niet aanbiedt op de secundaire markt toe te lichten. Als de CREG tijdens dit overleg oordeelt dat de betrokken gebruikers ongebruikte vervoersdiensten niet aanbieden op de secundaire markt kan ze een ingebrekestellingsprocedure starten met toepassing van artikel 20/2 van de gaswet althans voor de in België gevestigde natuurlijke of rechtspersonen die de gaswet of de uitvoeringsbesluiten niet naleven binnen de termijn die zij bepaalt. De CREG betreurt dat deze mogelijkheid niet bestaat voor alle ondernemingen die actief zijn op de Belgische aardgasmarkt. Het niet-naleven van de artikelen 11, §2, en 14, §3, is bovendien onderworpen aan de strafsancties bedoeld in artikel 234. Indien het wetsvoorstel van 24 september 2008[6] wet zou worden, zal de CREG verder als geschillenbeslechtingsinstantie kunnen fungeren onder meer wat betreft klachten tegen de netbeheerder betreffende mechanismen voor het verhelpen van capaciteitsknelpunten binnen het nationaal gasnet.

26. Afdeling 1.5 bevat de basisprincipes inzake de organisatie van de secundaire markt. Artikel 15/1, §1, 9°bis, van de gaswet verplicht de beheerders de secundaire markt waarop

[6] Parl.St. Kamer, 2007-2008, nr. 1442/001.

de netgebruikers onderling capaciteit en flexibiliteit verhandelen en waarop de beheerders eveneens capaciteit en flexibiliteit kunnen kopen, te organiseren. De beheerder is verplicht tot de organisatie van de secundaire markt en mag zich niet langer beperken tot de facilitering ervan. Uitgangspunt van de CREG bij het vastleggen van de bepalingen inzake de werking van de secundaire markt in haar voorstel van nieuwe gedragscode is het bevorderen van de liquiditeit van de secundaire markt voor vervoersdiensten. Dit betekent in eerste instantie het bevorderen van de transparantie en het op elkaar afstemmen van vraag en aanbod. De rol die de beheerder hierin moet spelen is niet te onderschatten. Het voorstel van nieuwe gedragscode verplicht de beheerders tot de oprichting van het Secundair Markt Platform (hierna SMP) voor de verhandeling van vervoersdiensten waarbij de anonimiteit van de aanbieder en de koper wordt verzekerd. Vervoersdiensten en dan op de eerste plaats vooral doorvoercapaciteit, worden tot op heden op de secundaire markt verhandeld in onderlinge afspraak tussen gekende partijen. Dit maakt dat toegang tot vervoersdiensten op de secundaire markt voor nieuwkomers heel moeilijk is en dat de werking ervan allerminst transparant is. Vandaar de nood aan een SMP dat makkelijk bruikbaar is: wie diensten wenst te verhandelen registreert zich als gebruiker bij de beheerder en kan dan via het SMP, zelfs al heeft hij nog geen vervoersdiensten aangekocht op primaire markt, vervoersdiensten aan- en verkopen op de secundaire markt. Gebruikers die vervoersdiensten onderling verhandelen en dus geen gebruik maken van het SMP melden dit aan de beheerder. De beheerder zal de marktspelers minstens op weekbasis informeren over de handel van vervoersdiensten op en naast het SMP. In geval van congestie zijn alle netgebruikers verplicht om de vervoersdiensten die ze aanbieden op de secundaire markt te verhandelen via het SMP. In geval van congestie is absolute transparantie een basisvereiste en deze doelstelling kan enkel via de door de beheerder georganiseerde secundaire markt.

Het SMP moet door de beheerder worden ontwikkeld en de regels ervan zullen in de beginfase en in mindere mate na de aanloopfase, onderhevig zijn aan wijzigingen, evoluties en bijsturingen. De regels voor de secundaire markt opnemen in een koninklijk besluit heeft tot gevolg dat het koninklijk besluit meerdere keren per jaar zal moeten worden aangepast. Vandaar de optie om dit te regelen via het toegangsreglement. Het toegangsreglement en wijzigingen ervan zijn uiteraard onderworpen aan de goedkeuring van de CREG.

27. Afdeling 1.6 bevat de basisprincipes inzake de organisatie van de toegang tot de hubs. Toegang tot de hubs wordt door de beheerder aangeboden op niet-discriminerende wijze met als doel de handel in aardgas te bevorderen en de gebruikers toe te laten hun

onevenwichten op te vangen. Het dienstenaanbod van de beheerder wordt daarop afgestemd in samenwerking met de dienstenleverancier die de hub beheert.

28. Afdeling 1.7 legt de beheerders de verplichting op een toegangsreglement op te stellen waarin de regels voor toegang, toewijzing van vervoersdiensten, congestiebeheer, secundaire markt en incidentenbeheer worden vastgelegd. Na overleg met de netgebruikers leggen de beheerders in toepassing van artikel 15/14, §2, tweede lid, 6° van de gaswet het toegangsreglement ter goedkeuring voor aan de CREG.

Afdeling 2 – Netontwikkeling en netbeheer

29. De beheerder stelt een investeringsplan op voor de komende tien jaar en legt dit ter kennisgeving voor aan de CREG. Investeringen voor doorvoer, opslag- en terminaldiensten gebeuren op basis van de open season procedure voorzien in afdeling 1.2. Investeringen voor binnenlands vervoer worden gestuurd op basis van de bepalingen vastgelegd in hoofdstuk 4, afdeling 4 van het voorstel van nieuwe gedragscode. Open season procedures kunnen tevens voor investeringen voor binnenlands vervoer worden aangewend ter ondersteuning van de investeringsstrategie onder andere voor het bepalen van de bevoorradingsroutes.

30. De beheerders beheren hun vervoersnet rekening houdend met de interoperabiliteit op nationaal en internationaal niveau. Alle marktspelers onderstrepen het uitzonderlijk belang van deze bepaling voor de vrijmaking van de energiemarkt en de gasmarkt in het bijzonder. Interoperabiliteit is van belang zowel voor wat betreft het aanbod van vervoersdiensten, aardgaskwaliteit, balanceerregimes als communicatie en uitwisseling van meetgegevens op de interconnectiepunten. De beheerders staan in voor het netevenwicht, de veilige en betrouwbare werking van het vervoersnet en de handhaving van de systeemintegriteit. De beheerders investeren daartoe in voldoende balanceermiddelen die ze als basisflexibiliteitsdiensten aanbieden aan de netgebruikers. Ze sluiten verder operationele akkoorden en interconnectie-overeenkomsten af.

Afdeling 3 – Beginselen inzake niet-discriminatie, transparantie en behandeling van vertrouwelijke informatie

31. De bepalingen in het voorstel van gedragscode met betrekking tot niet-discriminatie, transparantie en behandeling van vertrouwelijke informatie gaan in dezelfde zin als de gedragscode van 4 april 2003.

32. Er blijft een spanningsveld bestaan tussen de verplichtingen van de beheerders tot het vrijgeven van informatie (verhoogde verplichtingen inzake transparantie in gevolge de gasverordening) enerzijds en het waarborgen van vertrouwelijkheid van commerciële gegevens van netgebruikers anderzijds. Met toepassing van artikel 6.5 van de gasverordening vraagt een transmissiesysteembeheerder, wanneer hij van oordeel is dat hij om redenen van vertrouwelijkheid niet gerechtigd is alle vereiste gegevens te publiceren, de bevoegde instanties om toestemming om de publicatie met betrekking tot het relevante punt of de punten in kwestie te beperken. De door de bevoegde instanties te volgen procedure wordt in de gasverordening bepaald. Zoals reeds het geval is in de gedragscode van 4 april 2003 (artikel 41), wordt in het voorstel van nieuwe gedragscode voorgesteld dat de CREG in geval van twijfel bij de beheerder die beoordeling uitvoert.

33. Artikel 42 van de gedragscode van 4 april 2003 verplicht de vervoersonderneming tot het opstellen van een nalevingsprogramma met interne en externe beleidsregels met het oog op het uitsluiten van discriminatie en het garanderen van transparantie. Het voorstel van nieuwe gedragscode preciseert in uitvoering van artikel 15/5*undecies*, §1, tweede lid, 10°, van de gaswet de maatregelen die in het verbintenissenprogramma moeten worden opgenomen om discriminerend gedrag uit te sluiten samen met de maatregelen om toezicht op de naleving daarvan uit te oefenen. Artikel 15/5*undecies*, §1, tweede lid, 10° van de gaswet komt in dit opzicht overeen met de huidige interne beleidsregels van het nalevingsprogramma (artikel 42, §2, van de gedragscode van 4 april 2003). De maatregelen voorgesteld in het voorstel van nieuwe gedragscode betreffen de procedure voor het behandelen door werknemers van vragen en dossiers van netgebruikers en aanvragers om te waarborgen dat ieder discriminerend gedrag is uitgesloten en beperkingen voor werknemers inzake vorderingen op (vb. opties …) of deelnemingen in ondernemingen ten gevolge waarvan een tegenstrijdigheid zou kunnen ontstaan tussen hun patrimoniale belangen en hun professionele verplichtingen, alsook hun onafhankelijkheid en onpartijdigheid. Andere maatregelen bestaan onder meer in het instellen van een verbod voor werknemers om van netgebruikers of aanvragers enig voordeel, beloning, vergoeding of gift te vragen en/of te aanvaarden van financiële aard en van beperkingen voor werknemers op het aanvaarden van voordelen van niet-financiële aard. Werknemers dienen

de nalevingscoördinator ervan op de hoogte te brengen indien gepoogd wordt hen te beïnvloeden bij het nemen van beslissingen.

Met het oog op de naleving van het verbintenissenprogramma en de uitvoering ervan wordt voorzien in de aanstelling van een nalevingscoördinator. De beheerders werken een intern auditprogramma uit dat onder zijn controle valt. Tevens voorzien zij een klachtenprocedure die er moet voor zorgen dat klachten inzake vrijwillige of onvrijwillige inbreuken op het verbintenissenprogramma tot bij de nalevingscoördinator komen en een adequate behandeling door hem kennen. De verplichting tot publicatie van een jaarlijks verslag door de nalevingscoördinator vloeit reeds voort uit artikel 15/5*undecies*, §1, tweede lid, 10°, van de gaswet zelf. Het voorgestelde artikel 50, §2, van de nieuwe gedragscode strekt ertoe te preciseren dat de publicatie uiterlijk op één maart van elk jaar en op de website van de beheerders plaatsvindt.

Afdeling 4 – Beginselen inzake onafhankelijkheid en onpartijdigheid van het personeel van de beheerders

34. Hoofdstuk 2, afdeling 4, van het voorstel van nieuwe gedragscode bevat de beginselen inzake onafhankelijkheid van het personeel van de beheerders. De CREG betreurt dat deze beginselen beperkt moeten blijven tot het personeel van de beheerders en niet kunnen uitgebreid worden tot de leden van het directiecomité van de beheerders. Gelet op artikel 8/3, §5, 2°, van de gaswet blijkt dat de leden van het directiecomité niet onder het personeel van de beheerders worden begrepen. Voornoemd wetsartikel bepaalt immers dat het *corporate governance* comité zich uitspreekt over de gevallen van onverenigbaarheid in hoofde van de directieleden en van de personeelsleden. Bovendien valt te betreuren dat de onafhankelijkheid slechts wordt vereist ten aanzien van leveranciers, tussenpersonen, distributeurs (bedoeld worden wellicht de “distributieondernemingen” in de zin van artikel 1, 13° van de gaswet, dwz de distributienetbeheerders; in het voorstel van nieuwe gedragscode wordt voor de duidelijkheid het begrip “distributienetbeheerders” gehanteerd) en producenten, terwijl redenen kunnen bestaan om een onafhankelijkheid te vereisen ten aanzien van bijvoorbeeld dominerende aandeelhouders van de beheerders of de eindafnemers.

35. De eisen die aan het personeel van de beheerders worden gesteld brengen met zich mee dat de personeelsleden niet tezelfdertijd voor een leveringsonderneming, producent, tussenpersoon of distributienetbeheerder mogen werken, dat zij daarin geen aan aandelen

verbonden rechten mogen bezitten, dat hun bezoldiging niet gebaseerd wordt op de resultaten van deze ondernemingen en dat zij die binnen de beheerder toegang hebben tot vertrouwelijke informatie binnen een periode van zes maanden na het beëindigen van hun prestaties voor de beheerder niet voor één van die ondernemingen kunnen gaan werken.

Verder dient het personeel van de beheerders de motivatie, beschikbaarheid, bekwaamheid en kritische ingesteldheid te bezitten die vereist zijn om de werking van de beheerder te begrijpen en om elk op hun niveau met kennis van zaken en onafhankelijk te beraadslagen en/of beslissingen te nemen. Het moet tevens onpartijdig zijn, dwz over de kwaliteit beschikken om onvooringenomen beslissingen te nemen, zonder dat het zich door persoonlijke belangen, voorkeur of genegenheid bij zijn oordeel laat leiden.

Afdeling 5 - Minimumvereisten met betrekking tot de juridische en operationele scheiding van de vervoers- en leveringsfuncties van aardgas binnen de geïntegreerde beheerders

36. De vraag is gerezen wat wordt bedoeld met geïntegreerde beheerders in artikel 15/5*undecies*, §1, tweede lid, 6°, van de gaswet. Het “geïntegreerd” zijn vloeit aldus de bewoordingen van artikel 15/5*undecies*, §1, tweede lid, 6°, van de gaswet voort uit het uitvoeren binnen deze beheerders van zowel vervoers- als leveringsfuncties. Nochtans mogen de beheerders deze functies niet samen vervullen. De beheerders dienen zich met toepassing van artikel 15/1, §1, 8°, van de gaswet te onthouden van activiteiten van verkoop van aardgas of van bemiddeling inzake aardgas andere dan de verkopen of aankopen die genoodzaakt zijn door hun activiteiten om het evenwicht te verzekeren als beheerder van het aardgasvervoersnet, als beheerder van de opslaginstallatie voor aardgas of als beheerders van de LNG-installatie, overeenkomstig de gedragscode. Vanuit dit oogpunt zijn de bewoordingen van artikel 15/5*undecies*, §1, tweede lid, 6°, van de gaswet op zijn minst vreemd te noemen.

Er is in artikel 15/5*undecies*, §1, tweede lid, 6°, van de gaswet geen sprake van beheerders behorende tot een verticaal geïntegreerde onderneming. Er lijkt bijgevolg geen rechtsgrond voorhanden om de minimumvereisten inzake operationele scheiding die bestaan in artikel 8/5 voor de beheerder van het aardgasvervoersnet in de gedragscode in te voeren voor de andere beheerders en/of deze verder uit te werken voor alle beheerders. Dit valt te betreuren.

De CREG is van mening dat de fundamentele keuzes inzake het niveau van ontvlechting van de beheerders in de gaswet gemaakt moeten worden. De gaswet dient verder in een deugdelijke rechtsgrond te voorzien indien zij het vaststellen van bepaalde maatregelen inzake ontvlechting aan de Koning wenst over te laten.

HOOFDSTUK 3 – Procedures en regels inzake de aanvraag voor toegang tot het vervoernet

Afdeling 1 - Toegang tot het vervoersnet voor netgebruikers

37. De netgebruiker die toegang wenst te krijgen tot het vervoersnet registreert zich daartoe voorafgaandelijk bij de betrokken beheerder. Van zodra de aanvraag volledig is, stuurt de beheerder de aanvrager het standaard aardgasvervoers-, opslag- en/of LNG-contract ter ondertekening. Van zodra de betrokken beheerder het ondertekende contract ontvangt wordt de aanvrager geregistreerd als bevrachter, opslaggebruiker en/of terminalgebruiker.

38. Van zodra de netgebruiker geregistreerd is als gebruiker kan hij overgaan tot het aanvragen van vervoersdiensten en dit zowel op de primaire als op de secundaire markt (via het SMP). Voor het onderschrijven van vervoersdiensten op de primaire markt ontwikkelt de beheerder een elektronisch platform dat de gebruikers toelaat om snel en eenvoudig vervoersdiensten aan te vragen en te onderschrijven. Het Automatisch Reservering Systeem (hierna ARS) kan ook gebruikt worden voor het verstrekken van informatie aan netgebruikers. Beide elektronische platformen, het ARS voor de primaire markt en het SMP voor de secundaire markt, worden op elkaar afgestemd. De gebruikers kunnen tevens indien ze dat wensen schriftelijk vervoersdiensten aanvragen en onderschrijven.

39. De beheerders stellen voor hun respectieve activiteiten van aardgasvervoer, opslag en LNG een standaardcontract en een dienstenprogramma op en leggen deze ter goedkeuring voor aan de CREG. In deel II van het voorstel van nieuwe gedragscode wordt bepaald waaraan deze standaardcontracten en dienstenprogramma’s moeten beantwoorden.

40. Het voorstel van nieuwe gedragscode voorziet eveneens in een aantal verplichtingen voor de gebruikers:

- het onderschrijven van vervoersdiensten op basis van het verwachte piekverbruik op hun afnamepunten;
- het onderschrijven van basisflexibiliteit;
- het voldoen aan de eisen inzake druk en kwaliteit op de ingangspunten;
- het balanceren van hun ingaande en uitgaande aardgasstromen.

41. Tot slot bevat deze afdeling ook de principes inzake facturatie.

Afdeling 2 - Toegang tot het aardgasvervoersnet voor afnemers

42. De gedragscode van 4 april 2003 bevat slechts in zeer geringe mate bepalingen die specifiek voor aansluitingen op het aardgasvervoersnet gelden. Toegang tot het aardgasvervoersnet voor afnemers is onlosmakelijk verbonden met de aansluiting op dat net. De aansluiting op het aardgasvervoersnet vormt daartoe een *conditio sine qua non*. De aansluiting op het aardgasvervoersnet determineert de toegang tot dit net en vormt er volgens de CREG één geheel mee. Vandaar dat in het voorstel van nieuwe gedragscode ook aandacht wordt besteed aan de relaties beheerder van het aardgasvervoersnet – eindafnemer, beheerder van het aardgasvervoersnet – distributienetbeheerder.

Hoofdstuk 3, afdeling 2, van het voorstel van nieuwe gedragscode is op zijn beurt onderverdeeld in twee afdelingen, één in verband met de aansluitingsprocedure, één in verband met het standaard (DNB-)aansluitingscontract.

43. In afdeling 2.1 “aansluitingsprocedure” wordt de verplichting voor de beheerder van het aardgasvervoersnet om een voorstel van aansluiting op te stellen voor elke eindafnemer met een jaarlijks geraamd aardgasverbruik van één miljoen kubieke meter opgenomen. Hij heeft tevens die verplichting ingeval van wijzigingen van bestaande aansluitingen. Bij het opstellen van het voorstel voor aansluiting of het voorstel tot wijziging van de aansluiting dient de beheerder van het aardgasvervoersnet rekening te houden met onder meer de volgende criteria: 1) de economische verantwoording van het individuele investeringsproject; en 2) de bijdrage van het investeringsproject in de totaliteit van de ontwikkeling van het bestaande aardgasvervoersnet. Indien het verzoek tot aansluiting of wijziging van de aansluiting uitgaat van een distributienetbeheerder dient de beheerder van het aardgasvervoersnet in elk geval ook rekening te houden met de invloed van het investeringsproject op de gereguleerde tarieven van de vervoersdiensten die van kracht zijn

rekening houdend met de gewenste toekomstige penetratiegraad in de respectieve distributiezones en de expansiepolitiek van regionale overheden.

De beheerder van het aardgasvervoersnet dient tevens aansluitingsprocedures op te stellen respectievelijk voor eindafnemers en distributienetbeheerders die de procedure en timing bevatten vanaf het ogenblik van de indiening van aanvragen tot aansluiting of wijziging van de aansluiting tot het opstellen en verzenden van een voorstel van aansluiting of wijziging ervan en maakt die bekend op zijn website.

44. Afdeling 2.2 bevat een aantal bepalingen in verband met het standaard (DNB-)aansluitingscontract en de daar bijhorende verplichtingen voor partijen. De CREG wenst in het bijzonder te wijzen op de procedure vervat in de artikelen 103 en 104 van het voorstel van nieuwe gedragscode, dat in een systeem van verwittiging door de beheerder ten aanzien van de eindafnemer voorziet indien geen vervoersdienst voor afnamecapaciteit (meer) bestaat voor de aardgasafname van de eindafnemer. De eindafnemer moet na verloop van een redelijke termijn, die in het voorstel van gedragscode al naargelang het geval wordt gepreciseerd, zijn aardgasafname staken. Met het oog op het verzekeren van de systeemintegriteit en het netevenwicht kan niet worden gedoogd dat eindafnemers zonder beperking aardgas blijven afnemen indien geen afnamecapaciteit werd gereserveerd bij de beheerder van het aardgasvervoersnet. De eindafnemer wordt hiermee geenszins verantwoordelijk voor het onvoldoende onderschrijven van vervoersdiensten. Dit blijft de integrale verantwoordelijkheid van de bevrachter (die in sommige gevallen wel de eindafnemer kan zijn).

Van belang is tevens dat de beheerder van het aardgasvervoersnet op het aansluitingspunt aardgas ter beschikking stelt dat voldoet aan de in het aansluitingscontract vermelde eisen inzake maximale capaciteit, druk en kwaliteit, behalve vanzelfsprekend indien hij met toepassing van de gaswet en/of het aansluitingscontract gerechtigd is de gastoevoer te reduceren of te onderbreken.

Afdeling 3 - Kennisgevingen, inwerkingtreding van goedgekeurde standaardcontracten, toegangsreglementen, dienstenprogramma’s en wijzigingen ervan en raadpleging netgebruikers

45. Er blijkt onvoldoende rechtsgrond in de gaswet om een gedetailleerde procedure van goedkeuring van standaardcontracten, toegangsreglementen, dienstenprogramma's en wijzigingen uit te werken in de gedragscode. Voor het indienen door de beheerder van voorstellen, aangepaste voorstellen en wijzigingen van goedgekeurde documenten evenals voor de goedkeuring ervan door de CREG gelden bijgevolg de redelijke termijn en het beginsel van het parallellisme der vormen. De mogelijkheid voor de CREG om de beheerders de opdracht te geven om, rekening houdend met gewijzigde marktomstandigheden, met inbegrip van nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving, en/of met haar evaluatie van de marktwerking, de goedgekeurde standaardcontracten, toegangsreglementen en dienstenprogramma's aan te passen en daartoe een voorstel tot wijziging ter goedkeuring aan haar voor te leggen voorzien in de gedragscode van 4 april 2003 blijft behouden.

In deze afdeling wordt onder meer bepaald dat de goedgekeurde documenten, met hun datum van inwerkingtreding, onverwijld bekend worden gemaakt door de betrokken beheerder op diens website en dat de CREG in haar beslissing tot goedkeuring de datum waarop de respectieve goedgekeurde documenten in werking treden, bepaalt. Tevens wordt bepaald dat de voorstellen van standaardcontracten, dienstenprogramma's, toegangsreglementen en wijzigingen ervan tot stand komen na raadpleging door de beheerders van de netgebruikers en dat daartoe een overlegstructuur wordt opgericht. Sedert geruime tijd bestaat in de elektriciteitssector in uitvoering van het federaal technisch reglement een *User's Group* binnen dewelke overleg wordt gepleegd over de materies die de marktoperatoren aanbelangen. Het is de bedoeling om voortaan ook een dergelijke overlegstructuur voor de aardgassector te hebben.

DEEL II: SPECIFIEKE BEPALINGEN

Deel II omvat de specifieke bepalingen voor elk van de beheerders afzonderlijk. Hoofdstuk 4 bevat de specifieke bepalingen voor transmissie, hoofdstuk 5 deze voor opslag en hoofdstuk 6 de bepalingen voor LNG. Verder bevat deel II eveneens de straf-, wijzigings-, opheffings-, overgangs- en uitvoeringsbepalingen.

HOOFDSTUK 4 – Aardgasvervoer

Afdeling 1 – Standaard aardgasvervoerscontracten

46. In het voorstel van nieuwe gedragscode somt de CREG de elementen op die het standaard aardgasvervoerscontract minstens moet bevatten. De beheerder van het aardgasvervoersnet kan afzonderlijke standaard aardgasvervoerscontracten voorzien voor binnenlands vervoer en doorvoer. Als hij dat doet, zal hij de contracten op elkaar afstemmen.

Afdeling 2 – Toegangsreglement voor aardgasvervoer

47. Naast de regels en procedures die met toepassing van artikel 29 van het voorstel van nieuwe gedragscode moeten worden opgenomen in het toegangsreglement, worden hier de specifieke bijkomende regels en procedures eigen aan aardgasvervoer en op te nemen in het toegangsreglement voor aardgasvervoer opgesomd.

Afdeling 3 – Aardgasvervoersprogramma

48. Het dienstenprogramma voor aardgasvervoer omvat een uitvoerige beschrijving van het door de beheerder gehanteerde aardgasvervoersmodel en de verschillende aangeboden vervoersdiensten. Verder wordt een gebruiksvriendelijke beschrijving gegeven van de gehanteerde toewijzingsregels, de wijze waarop diensten kunnen worden onderschreven o.a. via het ARS, de regels inzake congestie en de werking van de secundaire markt en het SMP. De beheerder van het aardgasvervoersnet ontwerpt en wijzigt het aardgasvervoersmodel met het oog op de maximale synergie tussen binnenlands vervoer en

doorvoer, het gebruik van één balanceringszone, de onafhankelijke reservatie van ingangs- en afnamecapaciteit en het bevorderen van de werking van de secundaire markt.

Afdeling 4 – Rechten en plichten van de beheerder van het aardgasvervoersnet

49. De beheerder van het aardgasvervoersnet zorgt voor voldoende vervoerscapaciteit, basisflexibiliteit, reserve ingangscapaciteit en middelen voor de balancering van zijn aardgasvervoersnet. Hij doet dit op basis van afnamevooruitzichten en scenario's voor gebruik van de ingangspunten gebruik makend van informatie afkomstig van de gebruikers, distributienetbeheerders en eindafnemers en realiseert maximale synergie tussen investeringen voor binnenlands vervoer en doorvoer. Hij voorziet de nodige balanceringsmiddelen en reserve-ingangscapaciteit en investeert in netvermazing met het oog op het beperken van het aantal balanceringszones.

50. De beheerder van het aardgasvervoersnet stelt alle redelijke middelen in het werk om de vastheid van de toegewezen vaste vervoersdiensten te garanderen. Hij kan daartoe operationele akkoorden afsluiten en indien nodig vaste capaciteit terugkopen op de secundaire markt.

51. Voor wat betreft de toewijzing van de basisflexibiliteit past de beheerder van het aardgasvervoersnet specifiek toewijzingsregels toe die rekening houden met de verbruiksprofielen van de eindafnemers in het klantenportfolio van de gebruiker.

52. Met betrekking tot de balancering van het aardgasvervoersnet zorgt de beheerder voor een aan zijn vervoersnet aangepast balanceringsmodel. Hij kiest de tijdseenheid van de balanceringsperiode in functie van de in artikel 130 van het voorstel van nieuwe gedragscode opgesomde criteria en zal de gebruikers informatie en meetgegevens ter beschikking stellen die het hem mogelijk maken te voldoen aan zijn balanceringsverplichtingen.

53. De beheerder van het aardgasvervoersnet is verantwoordelijk voor de veilige en efficiënte werking van zijn vervoersinstallaties en verzekert de systeemintegriteit van het aardgasvervoersnet. Er zal bijna altijd een verschil zijn tussen de door de gebruikers geïnjecteerde aardgasvolumes op de ingangspunten en de door zijn afnemers afgenomen hoeveelheden aardgas op de afnamepunten. Om deze verschillen binnen en/of op het einde

van de balanceringsperiode te compenseren doet de gebruiker beroep op al dan niet eigen flexibiliteitsdiensten. De gebruiker kan bij de netbeheerder basisflexibiliteitsdiensten aankopen welke hem de mogelijkheid geven om binnen bepaalde tolerantiewaarden af te wijken van het energie-evenwicht binnen en/of op het einde van de balanceringsperiode. Een gebruiker is in onevenwicht als binnen en/of op het einde van de balanceringsperiode het verschil tussen de door de gebruiker in het vervoersnet geïnjecteerde en afgenomen hoeveelheid aardgas uitgedrukt in energie-eenheden, buiten de hem toegewezen tolerantiewaarden valt. Dit kan op zijn beurt aanleiding geven tot het verstoren van het netevenwicht en in indien ernstig tot het in het gedrang komen van de systeemintegriteit. In uitvoering van artikel 137 van het voorstel van nieuwe gedragscode neemt de netbeheerder de nodige maatregelen. Indien een gebruiker omwille van commerciële opportuniteiten in onevenwicht gaat en op deze wijze de systeemintegriteit in het gedrang brengt zal hij, onverminderd de te betalen tarifaire toeslag voor het onevenwicht, gesanctioneerd worden op basis van de daartoe in het vervoerscontract voorziene modaliteiten.

54. De beheerder van het aardgasvervoersnet mag slechts overgaan tot een onderbreking of reductie van de vervoersdiensten om een veilige en efficiënte werking van de vervoerinstallaties en/of de systeemintegriteit te verzekeren. Indien een bevrachter in onevenwicht is en daardoor de systeemintegriteit in het gedrang komt of de normale dienstverlening aan andere netgebruikers verstoord kan worden, verwittigt de beheerder van het aardgasvervoersnet de bevrachter en de betrokken netgebruikers en legt de afnemers die bevoorraad worden door deze bevrachter, alsook de in gebreke blijvende bevrachter de maatregelen op die nodig zijn om het netevenwicht te herstellen. Indien deze maatregelen niet worden opgevolgd kan de beheerder van het aardgasvervoersnet de betrokken afnemers vragen zich te wenden tot een andere bevrachter. Indien nodig kan de beheerder van het aardgasvervoersnet de betrokken afnemers reduceren en/of onderbreken. De beheerder van het aardgasvervoersnet heeft bij een in gebreke blijvende bevrachter/ inzake de bevoorrrading van aardgas en leveringszekerheid voor de afnemers, geen verantwoordelijkheid inzake bevoorradingszekerheid van de betrokken afnemers. Het zijn de afnemers die met zorg hun leverancier annex bevrachter kiezen en inzake bevoorrading en leveringszekerheid de nodige bepalingen in het leverancierscontract doen opnemen.

55. Artikel 133 van het voorstel van nieuwe gedragscode legt de beheerder van het aardgasvervoersnet de verplichting op te voorzien in een zorgsysteem dat kwaliteitsparameters vastlegt inzake dienstverlening aan de gebruikers waarbij speciale aandacht dient te gaan naar onderbrekingen en/of reducties van de toegewezen

vervoersdiensten. Met betrekking tot de uitvoering van onderhoudsdiensten legt artikel 133 van het voorstel van nieuwe gedragscode een aantal te respecteren criteria vast. De beheerder van het aardgasvervoersnet rapporteert hierover aan de CREG.

56. Artikel 134 tot 142 van het voorstel van nieuwe gedragscode verplicht de beheerder van het aardgasvervoersnet tot het opstellen van een plan voor incidentenbeheer in overleg met de betrokken overheidsinstellingen, de andere beheerders, de distributienetbeheerders en de beheerder van het transmissienet voor elektriciteit. Dit plan bevat een afschakelplan en een heropbouwplan. Het plan voor incidentenbeheer maakt deel uit van het toegangsreglement en is bijgevolg onderworpen aan de goedkeuring van de CREG. Van de bevrachters wordt verwacht dat ze om de aangegane verplichtingen inzake leveringszekerheid ten overstaan van hun afnemers te respecteren, hun gas- en klantenportfolio beheren rekening houdend met de mogelijkheid van incidenten op het aardgasvervoersnet.

57. Artikel 143 tot 146 van het voorstel van nieuwe gedragscode legt de bepalingen vast die de beheerder van het aardgasvervoersnet dient te volgen in geval van een noodsituatie die wordt ingeroepen door de beheerder zelf, een netgebruiker of elk andere belanghebbende persoon.

58. Afdeling 4.4 van het voorstel van nieuwe gedragscode verplicht de beheerder van het aardgasvervoersnet tot het verschaffen van informatie aan de netgebruikers. De beheerder van het aardgasvervoersnet geeft in eerste instantie informatie over zijn aardgasvervoersnet, het gehanteerde vervoersmodel, de aangeboden vervoersdiensten, de vervoerscontracten en de reservatiesystemen op primaire en secundaire markt. Verder verschaft hij informatie omtrent de bruikbare, beschikbare en toegewezen capaciteit op de relevante punten samen met de historische informatie aangevuld met informatie omtrent onderbrekingen, reducties, onderhoudsplanning en onderbrekingsrisico’s voor alle types van onderbreekbare vervoersdiensten. De beheerder van het aardgasvervoersnet zal de netgebruikers verwittigen telkens het netonevenwicht van die aard is dat de systeemintegriteit in het gedrang komt.

59. Afdeling 4.5 van het voorstel van nieuwe gedragscode legt een aantal principes vast inzake nominatie en hernominatie. Deze regels worden op internationaal niveau besproken binnen het EASEE-gasforum. Nominaties worden door de beheerder van het

aardgasvervoersnet afgetoetst met de aangrenzende netbeheerders en gebruikt voor het beheer van zijn aardgasvervoersnet.

60. Afdeling 4.6 van het voorstel van nieuwe gedragscode bevat de regels inzake toewijzing van aardgas. Op de ingangspunten worden de bepalingen vastgelegd in de interconnectie-overeenkomst (zie verder paragraaf 60) gevolgd. Op de afnamepunten worden de bepalingen inzake toewijzing van aardgas vastgelegd in een toewijzingsovereenkomst gevolgd. Wanneer meer dan één bevrachter op een afnamepunt actief is, is er een toewijzingsovereenkomst nodig. Tot op heden werd deze overeenkomst ondertekend door alle betrokken partijen. Artikel 157 van het voorstel van nieuwe gedragscode stelt uitdrukkelijk dat er een toewijzingsovereenkomst per bevrachter en/of leveringsonderneming wordt opgesteld. De beheerder zal op basis van deze overeenkomsten de totale aardgasstroom op het afnamepunt toewijzen en verdelen over de verschillende actieve bevrachters. De door de beheerder van het aardgasvervoersnet te verschaffen informatie aan de bevrachters wordt vastgelegd in artikel 160 van het voorstel van nieuwe gedragscode.

61. Afdeling 4.7 van het voorstel van nieuwe gedragscode legt de regels inzake metingen op het aardgasvervoersnet vast. De beheerder meet de aardgaskwaliteit op ingangspunten en op een voldoende aantal oordeelkundig gekozen punten op het aardgasvervoersnet. De plaatsen waar de beheerder van het aardgasvervoersnet de samenstelling en kwaliteit van het aardgas meet, zijn zodanig gekozen dat deze gegevens voor elk afnamepunt éénduidig kunnen worden vastgelegd. Dit wil zeggen dat één meetpunt dienst kan doen voor meerdere afnamepunten zolang er na dit meetpunt geen menging kan plaatshebben met aardgasstromen die niet door dit meetpunt werden bemeten. De door de beheerder te meten parameters op ingangs- en interconnectiepunten worden vastgelegd alsook de principes van toepassing op de wijze en frequentie van meten. Hetzelfde geldt voor de metingen op de afnamepunten door of in opdracht van de afnemer. Verder legt afdeling 4.7 van het voorstel van nieuwe gedragscode ook regels vast inzake controle van de meetapparatuur. De kosten voor de ijking worden gedragen door de eigenaar van de meetapparatuur tenzij de controle aantoont dat de vastgestelde fout kleiner is dan de toegestane wettelijke waarden. In dat geval worden de kosten van de controle gedragen door de partij die de controle heeft gevraagd.

62. Afdeling 4.8 van het voorstel van nieuwe gedragscode behandelt de interconnectie-overeenkomst. Eén van de grootste hinderpalen inzake belemmering van markttoegang herhaaldelijk vermeld door de marktactoren is de interoperabiliteit. Artikel 166 van het voorstel van nieuwe gedragscode legt de beheerder van het aardgasvervoersnet de verplichting op om te streven naar het sluiten van interconnectie-overeenkomsten met de andere beheerders en de aangrenzende netbeheerders en bepaalt de verschillende elementen die in elk geval in deze interconnectie-overeenkomst moet worden geregeld.

Afdeling 5 – Rechten en plichten van de bevrachter

63. De artikelen 167 en 168 leggen naast de verplichtingen vervat in hoofdstuk 3, afdeling 1.6 van het voorstel van nieuwe gedragscode bijkomende verplichtingen op aan de bevrachter. De bevrachter zal heel wat informatie aan de beheerder van het aardgasvervoersnet overmaken waaronder de door hem onderschreven vervoersdiensten bij de aangrenzende netbeheerder. De beheerder van het aardgasvervoersnet heeft deze informatienodig om o.a. zijn investeringen in zijn eigen vervoersnet in te plannen en vooral als noodzakelijke informatie voor het congestiebeleid en de eventueel te wijzigen toewijzingsregels in geval van congestie.

HOOFDSTUK 5 – Opslag

Afdeling 1 – Standaard opslagcontract

64. In het voorstel van nieuwe gedragscode somt de CREG de elementen op die het standaard opslagcontract minstens moet bevatten. De beheerder van de opslaginstallatie kan afzonderlijke standaard opslagcontracten voorzien voor elk van zijn opslaginstallaties waarbij deze enkel van elkaar mogen verschillen om rekening te houden met de specifieke kenmerken van de respectieve opslaginstallaties.

Afdeling 2 – Toegangsreglement voor opslag

65. Naast de regels en procedures die met toepassing van artikel 29 van het voorstel van nieuwe gedragscode worden opgenomen in het toegangsreglement, worden hier de specifieke bijkomende regels en procedures eigen aan opslag en op te nemen in het toegangsreglement voor opslag, opgesomd.

Afdeling 3 – Opslagprogramma

66. Het dienstenprogramma voor opslag omvat een uitvoerige beschrijving van het door de beheerder van de opslaginstallatie gehanteerde opslagmodel en de verschillende aangeboden opslagdiensten. Verder wordt een gebruiksvriendelijke beschrijving gegeven van de gehanteerde toewijzingsregels, de wijze waarop diensten kunnen worden onderschreven op de primaire markt en de regels inzake de werking van de secundaire markt. De beheerder van de opslaginstallatie stelt een apart opslagprogramma op voor elk van zijn opslaginstallaties.

Afdeling 4 – Rechten en plichten van de beheerder van de opslaginstallatie

67. De beheerder van de opslaginstallatie biedt maximaal de opslagcapaciteit aan. Hij doet dit na raadpleging van de markt en stemt zijn aanbod af op de vraag van de opslaggebruikers.

68. De beheerder van de opslaginstallatie is verantwoordelijk voor de veilige en efficiënte werking van zijn opslaginstallaties en verzekert de systeemintegriteit. De beheerder van de opslaginstallatie kan nominaties van de opslaggebruiker voor de injectie van aardgas weigeren wanneer deze zijn rekening aardgas op voorraad overschrijden. De beheerder van de opslaginstallatie kan de rekening aardgas op voorraad doen verminderen wanneer deze de aan de opslaggebruiker toegewezen opslagcapaciteit overschrijdt.

69. Met betrekking tot de uitvoering van onderhoudsdiensten legt artikel 174 van het voorstel van nieuwe gedragscode een aantal te respecteren criteria vast.

70. Artikel 175 tot 179 van het voorstel van nieuwe gedragscode verplicht de beheerder van de opslaginstallatie tot het opstellen van een plan voor incidentenbeheer in overleg met de beheerder van het aardgasvervoersnet. Het plan voor incidentenbeheer maakt deel uit van het toegangsreglement en is bijgevolg onderworpen aan de goedkeuring van de CREG.

71. Artikel 178 en 179 van het voorstel van nieuwe gedragscode leggen de bepalingen vast die de beheerder van de opslaginstallatie dient te volgen in geval van een noodsituatie die wordt ingeroepen door de beheerder zelf, een netgebruiker of elk andere belanghebbende persoon.

72. Afdeling 4.3 van het voorstel van nieuwe gedragscode verplicht de beheerder van de opslaginstallatie tot het verschaffen van informatie aan de netgebruikers. De beheerder van de opslaginstallatie geeft in eerste instantie informatie over zijn opslaginstallaties, de aangeboden opslagdiensten en de opslagcontracten. Verder verschaft hij informatie omtrent de bruikbare, beschikbare en toegewezen capaciteit samen met de historische informatie aangevuld met informatie omtrent onderbrekingen, reducties en onderhoudsplanning.

73. Afdeling 4.4 van het voorstel van nieuwe gedragscode legt een aantal principes vast inzake nominatie en hernominatie. Nominaties worden door de beheerder van de opslaginstallatie afgetoetst met de beheerder van het aardgasvervoersnet en gebruikt voor het beheer van zijn opslaginstallatie.

74. Afdeling 4.5 van het voorstel van nieuwe gedragscode bevat de regels inzake toewijzing van aardgas. De beheerder van de opslaginstallatie wijst toe op basis van meetgegevens, nominaties en de regels vastgelegd in de interconnectie-overeenkomst. De door de beheerder van de opslaginstallatie te verschaffen informatie aan de opslaggebruikers wordt vastgelegd in artikel 193 van het voorstel van nieuwe gedragscode.

75. Afdeling 4.6 van het voorstel van nieuwe gedragscode legt onverminderd de bepalingen in hoofdstuk 2, afdeling 1.4, inzake congestie een aantal verplichtingen op aan de beheerder van de opslaginstallatie. Hij zal rekening houden met het tekort aan opslagcapaciteit in België en opslagdiensten toewijzen rekening houdend met de voorrangregels bedoeld in artikel 15/11, §2, van de gaswet.

76. Afdeling 4.7 van het voorstel van nieuwe gedragscode legt de regels inzake metingen vast. De beheerder van de opslaginstallatie zal voor wat betreft metingen de bepalingen van toepassing op de ingangspunten van het aardgasvervoersnet opgenomen in hoofdstuk 4, afdeling 4.7 respecteren.

77. Afdeling 4.8 van het voorstel van nieuwe gedragscode behandelt de interconnectie-overeenkomst. Eén van de grootste hinderpalen inzake belemmering van markttoegang herhaaldelijk vermeld door de marktactoren is de interoperabiliteit. Artikel 198 van het voorstel van nieuwe gedragscode legt de beheerder van de opslaginstallatie de verplichting op om te streven naar het sluiten van interconnectie-overeenkomsten met de beheerder van

het aardgasvervoersnet en bepaalt de verschillende punten die in deze interconnectie-overeenkomst moet worden opgenomen.

Afdeling 5 – Rechten en plichten van de opslaggebruiker

78. De artikelen 199 en 200 leggen naast de verplichtingen vervat in hoofdstuk 3, afdeling 1.6 van het voorstel van nieuwe gedragscode bijkomende verplichtingen op aan de opslaggebruiker. De opslaggebruiker zal heel wat informatie aan de beheerder van de opslaginstallatie overmaken waaronder de door hem onderschreven vervoersdiensten bij de beheerder van het aardgasvervoersnet.

HOOFDSTUK 6 – LNG

Afdeling 1 – Standaard LNG-contract

79. In het voorstel van nieuwe gedragscode somt de CREG de elementen op die het standaard LNG-contract minstens moet bevatten. De beheerder van de LNG-installatie kan afzonderlijke standaard LNG-contracten opstellen voor lange termijncontracten afgesloten in het kader van een open season procedure, voor het éénmalig onderschrijven van LNG-diensten en voor de andere LNG-diensten zoals laden en lossen van LNG-trucks en LNG-tankers, cool down en kwaliteitsconversie.

Afdeling 2 – Toegangsreglement voor LNG

80. Naast de regels en procedures die met toepassing van artikel 29 van het voorstel van nieuwe gedragscode worden opgenomen in het toegangsreglement, worden hier de specifieke bijkomende regels en procedures eigen aan opslag en op te nemen in het toegangsreglement voor LNG, opgesomd.

Afdeling 3 – LNG-programma

81. Het dienstenprogramma voor LNG omvat een uitvoerige beschrijving van het door de beheerder van de LNG-installatie gehanteerde LNG-model en de verschillende aangeboden opslagdiensten. Verder wordt een gebruiksvriendelijke beschrijving gegeven van de gehanteerde toewijzingsregels, de wijze waarop diensten kunnen worden onderschreven op

de primaire markt, de regels inzake congestie en de werking van de secundaire markt. De beheerder van de opslaginstallatie stelt een apart opslagprogramma op voor elk van zijn opslaginstallaties.

Afdeling 4 – Rechten en plichten van de beheerder van het aardgasvervoersnet

82. De beheerder van de LNG-installatie biedt maximaal de bruikbare LNG-diensten aan. Hij doet dit na raadpleging van de markt en stemt zijn aanbod af op de vraag van de terminalgebruikers.

83. De beheerder van de LNG-installatie is verantwoordelijk voor de veilige en efficiënte werking van zijn opslaginstallaties en verzekert de systeemintegriteit. De beheerder van de LNG-installatie kan het lossen van een LNG-tanker weigeren wanneer de te lossen hoeveelheid LNG de toegewezen LNG-opslagcapaciteit overschrijdt. Verder worden de nominaties van een terminalgebruiker voor de uitzending van het hervergaste LNG worden geweigerd wanneer deze zijn rekening aardgas op voorraad negatief maakt. De beheerder van de LNG-installatie kan de rekening aardgas op voorraad doen verminderen wanneer deze de aan de terminalgebruiker toegewezen LNG-opslagcapaciteit overschrijdt.

84. Met betrekking tot de uitvoering van onderhoudsdiensten legt artikel 207 van het voorstel van nieuwe gedragscode een aantal te respecteren criteria vast.

85. De artikelen 208 tot 214 van het voorstel van nieuwe gedragscode verplichten de beheerder van de LNG-installatie tot het opstellen van een plan voor incidentenbeheer in overleg met de beheerder van het aardgasvervoersnet. Het plan voor incidentenbeheer maakt deel uit van het toegangsreglement en is bijgevolg onderworpen aan de goedkeuring van de CREG.

86. De artikelen 178 en 179 van het voorstel van nieuwe gedragscode leggen de bepalingen vast die de beheerder van de LNG-installatie dient te volgen in geval van een noodsituatie die wordt ingeroepen door de beheerder zelf, een netgebruiker of elk andere belanghebbende persoon.

87. Afdeling 4.3 van het voorstel van nieuwe gedragscode verplicht de beheerder van de LNG-installatie tot het verschaffen van informatie aan de netgebruikers. De beheerder van

de opslaginstallatie geeft in eerste instantie informatie over zijn LNG-installatie, de aangeboden LNG-diensten en de LNG-contracten. Verder verschaft hij informatie omtrent de bruikbare, beschikbare en toegewezen capaciteit samen met de historische informatie aangevuld met informatie omtrent onderbrekingen, reducties en onderhoudsplanning.

88. Afdeling 4.4 van het voorstel van nieuwe gedragscode legt een aantal principes vast inzake nominatie en hernominatie. Nominaties worden door de beheerder van de LNG-installatie afgetoetst met de beheerder van het aardgasvervoersnet en gebruikt voor het beheer van zijn LNG-installatie.

89. Afdeling 4.5 van het voorstel van nieuwe gedragscode bevat de regels inzake toewijzing van aardgas. De beheerder van de LNG-installatie wijst toe op basis van meetgegevens, nominaties en de regels vastgelegd in de interconnectie-overeenkomst. De door de beheerder van de LNG-installatie te verschaffen informatie aan de terminalgebruikers wordt vastgelegd in artikel 226 van het voorstel van nieuwe gedragscode.

90. Afdeling 4.6 van het voorstel van nieuwe gedragscode legt onverminderd de bepalingen in hoofdstuk 2, afdeling 1.4, inzake congestie een aantal verplichtingen op aan de beheerder van de LNG-installatie.

91. Afdeling 4.7 van het voorstel van nieuwe gedragscode legt de regels inzake metingen vast. De beheerder van de LNG-installatie zal voor wat betreft metingen de bepalingen van toepassing op de ingangspunten van het aardgasvervoersnet opgenomen in hoofdstuk 4, afdeling 4.7 respecteren.

92. Afdeling 4.8 van het voorstel van nieuwe gedragscode behandelt de interconnectie-overeenkomst. Eén van de grootste hinderpalen inzake belemmering van markttoegang herhaaldelijk vermeld door de marktactoren is de interoperabiliteit. Artikel 231 van het voorstel van nieuwe gedragscode legt de beheerder van de LNG-installatie de verplichting op om te streven naar het sluiten van interconnectie-overeenkomsten met de beheerder van het aardgasvervoersnet en bepaalt de verschillende elementen die in elk geval in deze interconnectie-overeenkomst moeten worden opgenomen.

Afdeling 5 – Rechten en plichten van de terminalgebruiker

93. De artikelen 232 en 233 leggen naast de verplichtingen vervat in hoofdstuk 3, afdeling 1.6 van het voorstel van nieuwe gedragscode bijkomende verplichtingen op aan de terminalgebruiker. De terminalgebruiker zal heel wat informatie aan de beheerder van de LNG-installatie overmaken waaronder de door hem onderschreven vervoersdiensten bij de beheerder van het aardgasvervoersnet.

HOOFDSTUK 7 – Strafbepalingen

94. De gedragscode van 4 april 2003 voorziet in strafsancties op het geheel van bepalingen dat er deel van uitmaakt. Het voorstel van nieuwe gedragscode bevat een ruimer aantal bepalingen. Ter gelegenheid van de raadpleging van de netgebruikers werd opgemerkt dat niet alle bepalingen een dermate zwaarwichtig karakter kunnen hebben dat ze alle misdrijven uitmaken.

95. De vraag rijst of het hoe dan ook aangewezen is strafsancties in de nieuwe gedragscode te bepalen, gelet op artikel 19 van de gaswet dat onder meer bepaalt dat overtreding van artikel 22 van de gaswet en van de besluiten gesteld tot uitvoering van deze wet worden gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot een maand en met geldboete van 100frank tot 100000frank (eigen onderlijning).

Indien het inderdaad zo zou zijn dat alle uitvoeringsbesluiten van de gaswet reeds strafrechtelijk worden gesanctioneerd met toepassing van de gaswet, valt moeilijk in te zien waarom in artikel 20/1, §2, van diezelfde gaswet nog bepaald wordt dat de Koning strafsancties kan bepalen voor inbreuken op de bepalingen van de uitvoeringsbesluiten van deze wet die Hij aanduidt. Deze strafsancties mogen een gevangenisstraf van zes maanden en een geldboete van twintigduizend frank niet overschrijden.

Brengt deze vaststelling met zich mee dat de bewoordingen “en van de besluiten gesteld tot uitvoering van deze wet” in artikel 19 van de gaswet moeten gelezen worden als “en van de besluiten gesteld tot uitvoering van artikel 22 van deze wet”? Het is niet mogelijk daarop met zekerheid te antwoorden.

De CREG wenst te vermijden dat, indien een dergelijke interpretatie door de hoven en rechtbanken zou worden gevolgd, de niet-naleving van bepaalde bepalingen van de gedragscode –bij gebrek aan strafbepalingen in de gedragscode- ontsnapt aan elke

strafsanctie. Daarom stelt zij voor een strafbepaling in het voorstel van nieuwe gedragscode te behouden. De CREG heeft ter zake zoveel mogelijk analogie met het federale technisch reglement voor elektriciteit nagestreefd, waarin het niet naleven van informatieverplichtingen strafrechtelijk wordt gesanctioneerd.

De CREG merkt volledigheidshalve op dat de omstandigheid dat andere bepalingen niet strafrechtelijk gesanctioneerd worden, niet betekent dat zij niet van openbare orde zijn.

HOOFDSTUK 8 – Wijzigingsbepalingen

96. De CREG stelt een wijziging voor aan het koninklijk besluit van 12 juni 2001 betreffende de algemene voorwaarden voor de levering van aardgas en de toekenningsvoorwaarden van de leveringsvergunningen voor aardgas.

In de praktijk komt het niet vaak voor dat de afnemer zelf vervoerscapaciteit onderschrijft voor zijn aardgasafname. Meestal geeft hij daartoe opdracht aan zijn leverancier van aardgas. De CREG acht het aangewezen, in het bijzonder rekening houdend met de bepalingen van de artikelen 103 en 104, om de leveringsonderneming die op vraag van de afnemer een vervoerscontract afsloot of liet afsluiten met de beheerder van het aardgasvervoersnet ertoe te verplichten om de afnemer onverwijld het bestaan en de duurtijd van de toegewezen vervoersdiensten te bevestigen.

Het is eveneens aangewezen om in voornoemd koninklijk besluit van 12 juni 2001 te bepalen dat de leveringsonderneming verplicht is om op verzoek van de afnemer alle andere nuttige informatie met betrekking tot het vervoerscontract dat voor zijn aardgasbehoeften op het afnamepunt werd afgesloten, te bezorgen. Aangezien in de meeste gevallen de aardgasafname door de eindafnemer een zaak wordt van drie (eindafnemer, Fluxys, leveringsonderneming -tezelfdertijd bevrachter-), soms zelfs vier partijen (indien bevrachter en leveringsonderneming onderscheiden rechtspersonen zijn), is een goede informatiedoorstroming noodzakelijk.

De CREG stelt voor deze verplichtingen voor leveringsondernemingen in voornoemd koninklijk besluit van 12 juni 2001 op te nemen omdat daarin reeds een hoofdstuk “verplichtingen voor leveringsondernemingen” is voorzien, maar zij zouden ook in de nieuwe

gedragscode zelf kunnen opgenomen worden omdat de leveringsondernemingen een categorie van netgebruikers uitmaken en de nieuwe gedragscode met toepassing van artikel 15/5*undecies*, §1, van de gaswet de basisbeginselen inzake de rechten en verplichtingen niet alleen van de beheerders maar ook van de netgebruikers bevat.

HOOFDSTUK 9 – Opheffingsbepalingen

97. Dit hoofdstuk voorziet in de opheffing van de gedragscode van 4 april 2003 en een aantal artikelen vervat in het koninklijk besluit van 12 juni 2001 betreffende de algemene voorwaarden voor de levering van aardgas en de toekenningsvoorwaarden van de leveringsvergunningen voor aardgas. De aangelegenheden vervat in de artikelen 13 tot en met 16 en 17, 7°, van voornoemd koninklijk besluit van 12 juni 2001 worden geregeld in het voorstel van nieuwe gedragscode, die daarvoor ten andere de meest gepaste plaats uitmaakt.

HOOFDSTUK 10- Overgangsbepalingen

98. Het voorstel van nieuwe gedragscode bevat in hoofdstuk 10 een aantal overgangsbepalingen met het oog op het streven naar een zo groot mogelijke rechtszekerheid.

99. De bedoeling van de overgangsbepaling vervat in artikel 239 van het voorstel van nieuwe gedragscode is dat een juridisch vacuüm wordt vermeden. De vraag kan immers worden gesteld wat de juridische waarde is van de tot op heden door de CREG goedgekeurde documenten in uitvoering van de gedragscode van 4 april 2003 op het ogenblik van inwerkingtreding van de nieuwe gedragscode.

Vandaar dat de CREG in artikel 239, §1, van het voorstel van nieuwe gedragscode bepaalt dat de belangrijkste voorwaarden zoals de CREG ze heeft goedgekeurd voor de datum van inwerkingtreding van artikel 63 van de wet van 27 december 2006 houdende diverse bepalingen (I) (hierna: belangrijkste voorwaarden (oud)) van toepassing blijven tot op het ogenblik dat ze vervangen worden door een regeling in de nieuwe gedragscode, de door de CREG goedgekeurde standaardcontracten of de door de CREG goedgekeurde toegangsreglementen met betrekking tot de daarin behandelde onderwerpen

De toevoeging van de woorden “met betrekking tot de daarin behandelde onderwerpen” in artikel 239, §1, gebeurde om de volgende reden. De materies vervat in de belangrijkste voorwaarden (oud) worden in het voorstel van nieuwe gedragscode inhoudelijk voortaan geregeld door de standaardcontracten, de toegangsreglementen of de nieuwe gedragscode zelf. Het is bijgevolg niet zo dat de belangrijkste voorwaarden (oud) uitsluitend vervangen worden door de standaardcontracten. Bepaalde aangelegenheden vervat in de belangrijkste voorwaarden (oud) worden voortaan geregeld in de toegangsreglementen, nog andere in de nieuwe gedragscode zelf. De rechtskracht van de belangrijkste voorwaarden (oud) zal dus uitdoven naargelang de respectievelijke daarin vervatte materies worden overgenomen (opnieuw behandeld) in de goedgekeurde standaardcontracten, de goedgekeurde toegangsreglementen of in de nieuwe gedragscode zelf, behalve dan voor wat de op het ogenblik van inwerkingtreding van de nieuwe gedragscode in uitvoering zijnde vervoerscontracten betreft (cfr. §100).

Verder heeft de CREG in artikel 239, §§2 en 3, bepaald dat de goedgekeurde netwerkcodes en indicatieve vervoersprogramma’s van toepassing blijven tot op de datum van inwerkingtreding van de met toepassing van de gaswet en/of dit besluit door de CREG goedgekeurde toegangsreglementen en dienstenprogramma’s. De huidige netwerkcodes worden immers inhoudelijk vervangen door de toegangsreglementen, dewelke evenwel een ruimere inhoud hebben gekregen. De inhoud van de indicatieve vervoersprogramma’s wordt voortaan geregeld in de dienstenprogramma’s. De rechtskracht van de in het verleden door de CREG goedgekeurde netwerkcodes en indicatieve vervoersprogramma’s zal bijgevolg uitdoven naargelang de goedgekeurde toegangsreglementen resp. dienstenprogramma’s tot stand komen.

De inhoud van de bestaande documenten werd geherdefinieerd om een duidelijkere afbakening van de inhoud van deze documenten toe te laten.

100. De op het ogenblik van inwerkingtreding van de nieuwe gedragscode in uitvoering zijnde vervoerscontracten blijven met toepassing van artikel 241 van het voorstel van nieuwe gedragscode onderworpen aan de belangrijkste voorwaarden (oud), met dien verstande dat de nieuwe gedragscode en het respectieve toegangsreglement, dewelke volgens de CREG van openbare orde zijn, onmiddellijk van toepassing worden op deze contracten. Concreet betekent dit dat de op het ogenblik van inwerkingtreding van de nieuwe gedragscode in uitvoering zijnde vervoerscontracten niet moeten (het is weliswaar niet verboden) worden

aangepast aan de door de CREG met toepassing van de artikelen 1, 51°, en 15/14, §2, tweede lid, 6°, van de gaswet goedgekeurde standaardcontracten, doch wel onderworpen zijn aan de overige bepalingen van de gedragscode (en dus ook het toegangsreglement).

Van de toepassing van de belangrijkste voorwaarden (oud) op de op het ogenblik van inwerkingtreding van de nieuwe gedragscode in uitvoering zijnde vervoerscontracten zal in feite in de praktijk niet veel meer overblijven, aangezien de inhoud ervan voornamelijk wordt overgenomen in de gedragscode zelf en in het toegangsreglement. Wat overeind zal blijven van de belangrijkste voorwaarden (oud) voor wat betreft de op de datum van inwerkingtreding van de nieuwe gedragscode in uitvoering zijnde vervoerscontracten, zijn in elk geval de voorwaarden voor opzeg van het vervoerscontract en de toepasselijke regels die betrekking hebben op de aansprakelijkheid van de vervoersonderneming of de netgebruiker.

De in de artikelen 239 en 241 van het voorstel van nieuwe gedragscode vervatte overgangsregeling doet vanzelfsprekend geen afbreuk aan artikel 15/19 van de gaswet in verband met bepaalde doorvoercontracten.

101. Tenslotte is er artikel 240 van het voorstel van nieuwe gedragscode dat tot doel heeft de uitwerking van de bepalingen waarin naar het toegangsreglement wordt verwezen niet te missen in afwachting van de goedkeuring ervan. De verplichtingen vervat in die bepalingen dienen in afwachting van de goedkeuring van de respectieve toegangsreglementen op grond van de respectieve in het verleden goedgekeurde netwerkcodes uitgevoerd te worden.

****

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas :

Dominique WOITRIN
Directeur

François POSSEMIERS
Voorzitter van het Directiecomité